SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU

TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO

„SOKÓŁ“

W WADOWICACH,

jako filii Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“

we Lwowie.

za r 1889

W Wadowicach.

NAKŁADEM TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO „SOKÓŁ.“

Drukiem Franciszka Foltyna.

1890.

Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Wadowicach istnieje od roku 1887. Ostatni miesiąc każdego roku stanowił koniec roku administracyjnego, zamykany sprawozdaniem, wygłaszaném przez Prezesa Towarzystwa na walném zgromadzeniu.

Sprawozdań z lat ubiegłych nie ogłaszano drukiem, bo korzyść z takowych dla Towarzystw innych z powodu małego zakresu działania Wydziału byłaby wątpliwą i nie usprawiedliwiałaby nakładu w stosunku do szczupłych funduszów Towarzystwa. Od czasu do czasu korzystał jednak Wydział z uprzejmości „Przewodnika gimnastycznego“ i umieszczał w gościnnych jego łamach wiadomości o życiu Towarzystwa na pozór cichém, w głębi jednak żywém tętnem bijącém.

Rok ubiegły stanowił nieprzerwane pasmo natężonéj działalności Wydziału, którego niezmordowana zapobiegliwość i wytrwałość dokonała dzieła, na jakie może z dumą Sokół wadowicki spoglądać. Sprawozdanie z tego roku postanowił Wydział drukiem ogłosić, bo z niego niejedno Towarzystwo gimnastyczne może nabrać otuchy i odwagi do uścielenia sobie własnego gniazda przy dobréj woli i chęci członków a znanéj ofiarności i hojności naszego społeczeństwa. Jest ono z rzędu czwartém, drukiem jednak ogłoszone pierwszém; to téż dla związku i należytego ocenienia działalności Towarzystwa w roku ubiegłym, wypada chociaż w krótkości podać dla ogółu obraz rozwoju Towarzystwa w latach poprzednich.

Za inicyatywą profesora Fryderyka Lachnera i Dr. Karola Młodzika podjętą została w r. 1887 myśl zawiązania Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Wadowicach. Myśl ta, znalazła wnet wprawdzie nie licznych ale chętnych zwolenników w gronie młodszych osób miejscowéj inteligencyi, którzy nie zważając na nasuwające się trudności, z wiarą w pomyślny obrót w przyszłości, gorliwie popierać zaczęli kiełkującą ideę sokolą.

Po zatwierdzeniu statutu Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Wadowicach jako filii Tow. gimn. „Sokół“ we Lwowie, reskryptem c. k. Namiestnictwa we Lwowie, z dnia 6. kwietnia 1887 l. 20312 odbyło się I. walne zgromadzenie członków założycieli w dniu 20. maja 1887. w sali radnéj Miasta, użyczonéj z całą gotowością przez ówczesnego burmistrza, ś. p. Ignacego Brosiga. Zgromadzenie to ukonstytuowało się pod przewodnictwem prof. Lachnera w Towarzystwo wybierając prezesem prof. Jana Pawlicę, wice-prezesem Dr. Juliana Morelowskiego, wówczas c. k. zastępcę prokuratora Państwa, i wydział, w skład którego weszli p. p. Dr. Ludwik Gąsiorowski, Józef Kurowski, Fryderyk Lachner, Dr. Karol Młodzik, Mieczysław Turowicz; jako zastępcy Anatol Łucyk i Dr. Edward Schayer. Do komisyi rewizyjnéj weszli: Dr. Jan Iwański, adwokat krajowy i Adam Zembaty.

Członkami założycielami byli:

1. PP. Barański Franciszek, zastępca nauczyciela gimn.
2. Dr. Daniel Izydor, adwokat krajowy,
3. Fiderkiewicz Karol, kupiec,
4. Dr. Gąsiorowski Ludwik, kandydat adw.
5. Harassek Henryk, c. k. adjunkt sąd.
6. Heinrich Michał, urzędnik kasy oszczędn.
7. Hryniewicz Konstanty, c. k. adjunkt Urzędu podatk.
8. Dr. Iwański Jan, adwokat krajowy,
9. Jastrzębski Kazimierz, prakt. konc. c. k. Namiestn.
10. Kordaszewski Michał, kand. adwok.
11. Dr. Korn Józef, adwokat krajowy,
12. Kuzia Józef, c. k. adjunkt Urzędu podatk.
13. Kurowski Józef, zastępca naucz. gimn.
14. Lachner Fryderyk, naucz. gimn.
15. Dr. Loria Leon, adwokat krajowy,
16. Loria Alexander, prawnik,
17. Łucyk Anatol, zastępca naucz. gimn.
18. Dr. Młodzik Karol, kand. adwok.
19. Dr. Morelowski Julian, c. k. zastępca prok. Państwa,
20. Młodoński Adam, zastępca naucz. gimn.
21. Niedzielski Andrzéj, c. k. adjunkt sądowy,
22. Pawlica Jan, prof. gimn.
23. Ripper władysław, inżynier powiat.

24. PP. Reicher Alojzy, c. k. inspektor podatk.
25. Strowski Bolesław, kand. adwok.
26. Sypowski Franciszek, auskultant sądowy,
27. Stankiewicz Emil, c. k. adjunkt podatkowy,
28. Dr. Szayer Edward, kand. adwok.
29. Turowicz Mieczysław, c. k. auskultant sąd.
30. Zembaty Adam, obywatel miasta,
31. Zembaty Zygmunt, praktykant sądowy.

Był to rok ciężki, tém przykrzejszy, ile że Towarzystwo w swoich początkach, pozbawione wszystkiego i nie posiadające funduszów na sprawienie najpotrzebniejszych przyrządów oraz urządzenia sali gimnastycznéj, musiało znosić niewygody i mieścić się początkowo w wynajętym i wcale nieodpowiednim lokalu. Przy wzrastającéj liczbie członków wnet się pokazało, że ćwiczenia gimnastyczne w tych warunkach są niemożliwe. Skorzystało téż towarzystwo z istnienia małéj wolnéj salki w tutejszém gimnazyum, a uzyskawszy za poparciem c. k. dyrektora zakładu Wgo Pana Seweryna Arzta zezwolenie od Wysokiéj Rady szkolnéj krajowéj na użycie téjże, postarało się o znośne urządzenie i zaopatrzenie jéj w najniezbędniejsze przyrządy.

Z funduszu uzyskanego z wkładek członków i z teatru amatorskiego, urządzonego w dniu 25. czerwca 1887 sprawiono na razie poręczki, konia, drabinę, drążek żelazny, trapez i kilkanaście par ciążek.

Szczupłość i nieodpowiednie urządzenie lokalu, w którym zaledwie 10 osób równocześnie ćwiczyć się może, w obec wzrastającéj liczby członków dotkliwie uczuć się dawały i wielu powstrzymywały od udziału w ćwiczeniach, które się odbywały 3 razy w tygodniu pod kierownictwem sokołów Lachnera i Dr. Młodzika. Z tego powodu a nadto z uwagi, że w mieście gromadzi się znaczny zastęp młodzieży szkolnéj, która dla braku stósownego pomieszczenia ćwiczeń gimnastycznych odbywać nie może, wreszcie uwzględniając i tę okoliczność, że w mieście dotkliwie czuć się dawał brak obszerniejszéj sali, któraby i na inne cele towarzyskie jak koncerta, przedstawienia amatorskie itp. użytą być mogła, podjętą została na II. zwyczajném walném zgromadzeniu członków w dniu 18. grudnia 1887, myśl zbierania funduszów celem wybudowania odpowiedniéj sali. Niemałą zachętą do przyjęcia téj myśli była okoliczność, że za

staraniem Dra Gedla przekazaną została na powyższy cel kwota 300 złr., zebrana przez były komitet teatru amatorskiego. Był to piękny początek; ale jakżeż odległém wydawać się musiało urzeczywistnienie powziętéj myśli, gdy ze sprawozdania skarbnika za rok 1887. okazało się, że przychód wynosił 231 Złr. 5 ct. rozchód zaś 186 złr. 5 ct., a zatém pozostała gotówka wynosiła tylko 45 złr.

Członków czynnych z końcem tego roku było 32.

1. PP. Barański Franciszek, zastępca naucz. gimn.
2. Dr. Daniel Izydor, adwokat krajowy,
3. Dobrodzicki Ignacy, dyrektor kasy oszczędności,
4. Dr. Feuermann Henryk, c. k. adjunkt sądowy,
5. Frąckiewicz Michał, profesor gimn.
6. Dr. Gąsiorowski Ludwik, kand. adwok.
7. Gluziński Eugeniusz, c. k. geometra,
8. Harassek Henryk, c. k. adjunkt sądowy,
9. Heinrich Michał, urzędnik kasy oszczęd.
10. Dr. Iwański Jan, adwokat krajowy,
11. Jastrzębski Kazimierz, prakt. konc. c. k. Namiestn.
12. Kordaszewski Michał, kandydat adwok.
13. Dr. Korn Józef, adwokat krajowy,
14. Kurowski Józef, zastępca naucz. gimn.
15. Lachner Fryderyk naucz. gimn.
16. Dr. Loria Leon, adwokat krajowy,
17. Malinowski Józef, sekretarz Rady powiat.
18. Dr. Młodzik Karol, kand. adwok.
19. Dr. Morelowski Julian, c. k. podprokurator Państwa,
20. Pawlica Jan, prof. gimn.
21. Prezentkiewicz Juliusz, prakt. Urzędu podatk.
22. Reicher Alojzy, c. k. inspektor podatkowy,
23. Ripper Władysław, inżynier powiat.
24. Dr. Szayer Edward, kandydat adwok.
25. Stankiewicz Emil, c. k. adjunkt podatk.
26. Dr. Strowski Bolesław, kand. adwok.
27. Sypowski Franciszek, c. k. auskultant sądowy,
28. Sułkowski Józef, c. k. adjunkt sądowy,
29. Turowicz Mieczysław, c. k. auskultant sądowy,
30. Zembaty Adam, obywatel miasta,
31. Zembaty Zygmunt praktykant sądowy,
32. Wilczyński Kazimierz, c. k. notaryusz.

Członkiem wspierającym był X. Krupiński Jan, katecheta gimnazyalny i Brosig Ignacy, burmistrz.

Lekarzem Towarzystwa był Dr. Gedl.

Nowo wybrany wydział Towarzystwa na rok 1888 z prof. Pawlicą Janem, jako prezesem i Dr. Iwańskim Janem, jako wiceprezesem, — w skład którego weszli pp. Lachner Fryderyk, jako dyrektor i kierownik gimnastyki, Dr. Młodzik Karol, jako zastępca dyrektora, Dr. Szayer Edward, jako skarbnik, Malinowski Józef, jako sekretarz, Kurowski Józef, jako gospodarz; wreszcie jako zastępcy Gluziński Eugeniusz i Turowicz Mieczysław, — chcąc przysporzyć funduszu na budowę sali, oraz chcąc dać sposobność i młodzieży szkolnéj wzmacniania swych sił fizycznych, rozwinął niebawem swój zakres, urządzając pod kierownictwem Dra Młodzika, prof. Pawlicy i Fryderyka Lachnera obok ćwiczeń gimnastycznych dla członków Towarzystwa, także ćwiczenia gimnastyczne z młodzieżą szkolną, która jako uczniowie prywatni licznie i z zapałem brała udział w ćwiczeniach. Okazało się jednak niebawem, że w obec ciasnego i zupełnie nieodpowiedniego lokalu ćwiczenia z uczniami są niemożliwe, musiano je tedy już po 2-ch miesiącach zaniechać. Aby w ten sposób nie został chybiony właściwy cel Towarzystwa udzielania nauki gimnastyki nietylko członkom ale i młodzieży szkolnéj, postanowił Wydział energicznie traktować sprawę budowy sali gimnastycznéj; a znalazłszy w Drze Gedlu niezmordowanego rzecznika idei sokoléj i wspierany przezeń gorliwie, postawił budowę sali, jako żywotną kwestyę Sokoła w Wadowicach i starał się ile możności przyspieszyć takową a nie odciągać jéj w daleką przyszłość. W obec nic nieznaczącéj gotówki, pozostałéj z roku 1888, jeżeli nie ryzykowném to przynajmniéj zbyt śmiałém na pozór wydać się może tego rodzaju postanowienie Wydziału. Powszechne jednak zainteresowanie się sprawą Towarzystwa i okazywana gotowość do niesienia pomocy materyalnéj nietylko ze strony obywatelstwa miejscowego, ale i z okolicy usprawiedliwiały przedsięwzięcie Wydziału. Miejsce honorowe w długim poczcie dobrodziejów Sokoła zajęła Świetna Reprezentacya miasta, która uchwałą z dnia 26. lipca 1887, z zgodną uznania gotowością odstąpiła Towarzystwu bezpłatnie miejsce pod budowę. Z chwilą tą rozpoczął Wydział prace przygotowawcze, znalazłszy w osobie Wgo pana Anastazego Redyka, budowniczego miejskiego, bez-

interesowną gotowość do sporządzenia planów i kierowania budową. Na tych przedwstępnych czynnościach upłynął rok 1888, a według piérwszego planu miała być sala ze ścian ryglowych i kosztować około 5000 Złr. Dalszą pracę około budowy sali powierzyło walne zgromadzenie w ręce dotychczasowego prezesa prof. Jana Pawlicy i Dra Jana Iwańskiego, jako wiceprezesa i wydziału, w skład którego weszli panowie: Eugeniusz Gluziński, Józef Kurowski, Fryderyk Lachner, Dr. Edward Szayer i Dr. Karol Młodzik; jako zastępcy: Józef Malinowski i Mieczysław Turowicz.

Ogólny dochód w tym roku wynosił 336 złr. 40 ct. rozchód zaś 172 złr. 94 ct.; pozostałość zatém kasowa na rok 1889, wynosiła kwotę 163 złr. 46 ct. Inwentarz powiększył się o jednę linę.

Towarzystwo liczyło z końcem roku 32 członków zwyczajnych i 1-nego wspierającego.

1. PP. Dr. Daniel Izydor, adwokat krajowy,
2. Dobrodzicki Ignacy, dyrektor kasy oszczędn.
3. Dr. Gaszyński kand. adwok.
4. Dr. Gedl Mieczysław,
5. Gluziński Eugeniusz, c. k. geometra,
6. Godłowski Jan, naucz. szkół lud.
7. Harassek Henryk, c. k. adjunkt sądowy,
8. Heck Waleryan, naucz. gimn.
9. Iseppi Adolf, cukiernik,
10. Dr. Iwański Jan, adwokat krajowy,
11. Jastrzębski Kazimierz, prakt. konc. c. k. Namiestn.
12. Kordaszewski Michał, kand. adwok.
13. Dr. Korn Józef, adwokat krajowy.
14. Kurowski Józef, zastępca naucz. gimn.
15. Lachner Fryderyk, naucz. gimn.
16. Malinowski Roman, c. k. dyrektor biór pomocniczych,
17. Malinowski Józef, sekretarz Rady pow.
18. Dr. Młodzik Karol, kand. adwok.
19. Pawlica Jan, prof. gimn.
20. Prezes Hermann, urzędnik poczt.
21. Reicher Alojzy, c. k. inspektor podatk.
22. Ripper Władysław, inżynier pow.
23. Rosenfeld Wiktor, c. k. poborca,

24. PP. Rząśnicki Ryszard, konduktor dróg kraj.
25. Radwański Romuald, c. k. auskultant sąd.
26. Dr. Szayer Edward, kand. adwok.
27. Stankiewicz Emil, c. k. adjunkt podatk.
28. Dr. Strowski Bolesław, kand. adwok.
29. Sułkowski Józef, c. k. adjunkt sądowy,
30. Sypowski Franciszek, c. k. auskult. sądowy,
31. Turowicz Mieczysław, c. k. auskultant sądowy,
32. Wilczyński Kazimierz, c. k. notaryusz.

Członkiem wspierającym był X. Krupiński Jan, katecheta gimnazyalny.

Zgodnie z uchwałą walnego zgromadzenia wybrał nowy wydział z łona swego komitet wykonawczy budowy, złożony z prezesa Pawlicy, wiceprezesa Dra Iwańskiego, skarbnika Dra Szayera, powierzając kierownictwo budowy, budowniczemu Redykowi; zaprosił nadto do współudziała Dra Gedla, który poświęcając każdą swą wolną chwilę i szerokie swe stosunki sprawie Sokoła, stał się odtąd duszą i głównym kierownikiem sprawy budowy sali.

Od chwili utworzenia się tego komitetu aż do jego rozwiązania t. j. do oddania Towarzystwu gotowego budynku, nie upłynął i jeden dzień, któryby się nie zaznaczył jego działalnością. Nie dzieląc poszczególnych czynności między siebie, ale wspierając się we wszystkiém i zastępując wzajemnie, łącznie lub pojedyńczo jak i co komu przypadło, z wytrwałością godną Sokołów, z mrówczą pilnością pracował każdy, ile mu czasu i sił starczyło. W obec postanowienia, że sala ma stanąć w ciągu roku, zabrał się komitet już w styczniu żwawo do pracy, zamawiając lub sprowadzając potrzebne materyały do budowy.

Życzliwość i poparcie, jakimi się Towarzystwo powszechnie cieszyło, nadto zrozumienie wzniosłych celów „Sokolstwa“ polskiego przez tutejsze obywatelstwo ułatwiły zabiegi komitetu. Dary w materyałach budulcowych, tudzież w gotówce wpływały ze strony instytucyi publicznych, jakotéż pojedyńczych obywateli bez różnicy stanu i wyznania. Sprawa przeprowadzenia budowy zapowiadała się świetnie, i stała się ulubioném dzieckiem publiczności, która uważała ją za swoje i niejednokrotnie udzielała rad komitetowi budowy. W tym téż czasie skorzystał komitet z jednéj z tych trafnych wskazówek doświadczonych

obywateli, i uchwalił porzucić pierwotny plan budowania sali o ścianach ryglowych (pruskich) a natomiast wybudować takową w całości z kamienia i cegły w pierwotnie przyjętych rozmiarach. Na decyzyą tę wpłynął głównie WP. Ludwik Seeling de Saulenfels, dyrektor dóbr arcyksięcia Rajnera w Izdebniku, za co sobie zaskarbił wdzięczność Towarzystwa. Fundamenta pod salę o ścianach pełnych zaczęto kłaść 27. kwietnia 1889.

W dniu 25. maja odbyło się po solennóm nabożeństwie w kościele parafialnym uroczyste poświęcenie i założenie kamienia węgielnego przy współudziale Świetnéj Reprezentacyi miasta, szkół ludowych tudzież zaproszonych gości z miasta i okolicy. Poświęcenia dokonał Wielebny proboszcz miejscowy kanonik i radca konsystoryalny X. Alexy Bocheński, a mowę zastósowaną do okoliczności pięknie wypowiedział wielebny administrator X. Andrzéj Zając. Prezes Towarzystwa profesor Jan Pawlica wygłosił pełną wzniosłych myśli mowę, po któréj Dr. Karol Młodzik, jako dyrektor Sokoła, odczytał nadesłane telegramy z życzeniami od osób prywatnych, czytelni akademickiéj w Krakowie i Towarzystw Sokolich w kraju i macierzy naszéj we Lwowie, życzącéj powodzenia drugiemu z rzędu „Sokołowi“ w Polsce, budującemu własne gniazdo. Po odczytaniu odpowiednio ułożonego aktu, podpisaniu go przez zaproszonych gości i zamurowaniu tegoż przy dźwiękach muzyki miejskiéj w kamieniu węgielnym, zakończono tę podniosłą uroczystość skromną ucztą, urządzoną przez Towarzystwo dla gości zaproszonych.

Czas w pracy i zabiegach mijał szybko, raźno téż postępowała budowa. Duch i odwaga z każdym dniem rosła w komitecie, dodając energii i zachęcając do wytrwałości w dalszéj pracy. Zawarcie kontraktu z Wysokim Rządem 3. maja 1889 r. o najem sali dla rozprawy w procesie emigracyjnym, umożliwiło komitetowi wybudowanie obok sali 4-ech ubikacyi ubocznych ze ścian ryglowych, a nadto zaopatrzenie sali w potrzebne przyrządy gimnastyczne. Wydział poczuwa się do miłego obowiązku wyrażenia wdzięczności Jego Excelencyi Jaśnie Wielmożnemu Prezydentowi Sądu krajowego wyższego w Krakowie Ignacemu Zborowskiemu za ułatwienie Towarzystwu zawarcia pomienionego układu. Aby warunkom kontraktu zadosyć uczynić i zaufania Rządu a względnie Jego

Excelencyi Prezydenta Zborowskiego nie nadużyć, musiała budowa pośpiesznie być prowadzoną, co za sobą oczywiście większe koszta pociągało. Mimo płynących ofiar w pieniądzach i materyałach, pomimo dochodu z loteryi fantowéj i przedstawienia amatorskiego, urządzonego przez Wydział, okazała się potrzeba zaciągnięcia pożyczki hipotecznéj w kwocie 4600 złr. Jak wszystkimi interesami prawnymi tak i wyrobieniem téj pożyczki w wadowickiéj powiatowéj Kasie oszczędności zajął się bezinteresownie wiceprezes „Sokoła" Dr. Jan Iwański, który gorącém i czynném poparciem celów Towarzystwa wypisał w historyi rozwoju jego złotymi literami swe imię.

Wyznać trzeba, że przystępując do budowy nie myślało Towarzystwo, że wypadnie mu tak wysoką pożyczkę zaciągnąć, miało bowiem liczne dowody i przyrzeczenia dostatniéj pomocy od osób prywatnych. Rok jednak posuchy i nieurodzaju, pociągający za sobą ogólną biedę, odbił się niekorzystnie i na naszych stosunkach. Wielu mimo najlepszych chęci nie mogło nam na razie przyjść z pomocą i odłożyło ją na późniéj. Ufne w takową, bo bez dalszéj pomocy ogółu, trudnoby było zobowiązaniom na się przyjętym zadosyć uczynić, spokojnie możemy spoglądać w przyszłość.

Jakkolwiek uwaga i działalność Wydziału w pierwszym rzędzie była zwróconą w tym roku na doprowadzenie do skutku budowy sali, to przecież nie spuszczał on z oka innych spraw, stojących w związku z rozwojem Towarzystwa. Ćwiczenia gimnastyczne odbywały się pilnie w salce gimnastycznéj pod światłem kierownictwem druha Fryderyka Lachnera, a po wyjeździe tegoż z Wadowic pod wyłącznym kierunkiem przedtém zastępcy a teraz dyrektora, niezmordowanego i całą duszą prawdziwego sokoła Dra Karola Młodzika. W dowód uznania zasług, położonych dla Towarzystwa pożegnał Wydział skromną ucztą w liczném gronie członków swojego dotychczasowego dyrektora Fryderyka Lachnera, opuszczającego Wadowice. W ten sam sposób dał Wydział wyraz uznania i podzięki wyjeżdżającemu na nowe stanowisko, wielce dla Towarzystwa zasłużonemu skarbnikowi Drowi Edwardowi Szayerowi, adwokatowi krajowemu w Starym Sączu. Jedném słowem nie pomijał Wydział żadnéj sposobności, aby węzły braterstwa sokolego i wspólności między sobą coraz więcéj zacieśniać. Urząd skarbnika

przyjął nadal zacny druh Józef Kurowski. Z macierzą swoją we Lwowie pozostawało Towarzystwo w ciągłych stósunkach, prenumerując jak i w poprzednich latach kilka egzemplarzy „Przewodnika gimnastycznego.“

Z uwagi, że Towarzystwo wzięło sobie również za zadanie kształcenie fizyczne miejscowéj młodzieży szkolnéj, zniósł się Wydział z centralném Towarzystwem Sokoła we Lwowie i uzyskał za odpowiedniém wynagrodzeniem kwalifikowanego nauczyciela w osobie p. Kazimierza Usiekniewicza, jednego z najzdolniejszych z grona nauczycielskiego „Sokoła“ lwowskiego, który też z dniem 15. lutego 1890 obejmie kierownictwo gimnastyką. Dużo czasu poświęcił Wydział sprawie urządzenia sali gimnastycznéj, zasięgając w tym kierunku rady naczelnika „Sokoła lwowskiego“ Antoniego Durskiego, który jak w ogóle „Sokół lwowski,“ otaczał młodziuchnych sokołów wadowickich macierzyńską troskliwością, udzielał rad i wskazówek. Należy im się za to wdzięczność!

Korzystając z gotowości Dra Gedla i Dra Młodzika, delegował ich Wydział w lipcu do Bielska na Szląsk austryacki celem zwiedzenia tamtejszych wzorowo urządzonych zakładów gimnastycznych i fabryki przyrządów gimnastycznych Roberta Kellera, c. k. nauczyciela gimnastyki etc. w Bielsku. Na wniosek delegatów, po wysłuchaniu ich sprawozdania, zaprosił Wydział pana Kellera do Wadowic, aby oglądnął salę osobiście i przedstawił Wydziałowi odpowiedni plan urządzenia. Koszta téj komisyi sowicie się zwróciły, bo temu zarządzeniu Wydziału zawdzięczyć należy, że zawczasu można było usunąć dosyć znaczne usterki w rozłożeniu otworów w ścianach sali i przyrządy gimnastyczne odpowiednio umieścić. Po otrzymaniu kosztorysu zawarł Wydział układ o całkowite urządzenie sali, z p. Kellerem który też na oznaczony czas chlubnie i ku zupełnemu zadowoleniu Wydziału z zadania swego się wywiązał.

W miarę zbliżania się budowy do końca powziął Wydział uchwałę uroczystego otwarcia budynku i wybrał w tym celu komitet z prof. Pawlicy, Dra Iwańskiego i Dra Gedla, który wzmocniwszy się przybranymi członkami, z zadania swego znakomicie się wywiązał. Dnia 9. listopada 1889 po wotywie w kościele farnym, udali się uczestnicy poprzedzani przez straż pożarną ochotniczą do nowo wybudowanego gmachu. Po otwarciu

sali pięknie udekorowanéj zajęły przybyłe panie, daléj deputacye bratnich Towarzystw sokolich Lwowa, Krakowa i Tarnowa, tudzież zaproszeni goście i członkowie Towarzystwa wskazane im miejsca. Wśród podniosłego nastroju dokonał X. Andrzéj Zając poświęcenia budynku pod wezwaniem Matki Boskiéj patronki sokołów; poczém Prezes Pawlica i dyrektor ćwiczeń Dr. Młodzik wygłosili stósowne mowy. Imieniem delegacyi lwowskiéj przemawiał Dr. Dziędzielewicz, a delegacyi krakowskiéj pan Białkowski. Odczytaniem telegramów od Towarzystw sokolich, zakończono uroczystość poświęcenia sali i udano się na wspólną ucztę, w któréj wzięły udział deputacye, zaproszeni goście i członkowie Towarzystwa. Wieczór tegoż dnia odbył się w sali „Sokoła" świetny bal, na którym przy dźwiękach muzyki 56. pułku bezpłatnie przez komendanta pułku z Krakowa przysłanéj, do godziny 6-téj rano ochoczo się bawiono. Dzień ten był dla Towarzystwa świetnym tryumfem idei „viribus unitis." Siłą pracy, woli, zapobiegliwości i publicznéj ofiarności stanął budynek o sali 24 metrów długiéj, przeszło 11 metrów szerokiéj a 8·60 m. wysokiéj, zaopatrzonéj obficie we wszelkie przybory i przyrządy do ćwiczeń najnowszéj konstrukcyi. W ubikacyach bocznych mieszczą się szatnie, mieszkanie nauczyciela, izba posiedzeń Wydziału i mieszkanie woźnego.

Ponieważ budynek miał być wkrótce do użytku na rozprawę emigracyjną c. k. Sądowi oddany, wstrzymał się Wydział od zaopatrzenia go w sprzęty, ograniczając się do sprawienia koniecznych przy uroczystości otwarcia gmachu. Do inwentarza z roku 1888 przybyły: 3 latarki, 1 latarnia bezpieczeństwa, 4 lampy wiszące, 1 koneweczka na naftę, 5 par firanek koronkowych większych i 4 mniejsze do okien z drążkami i kutasami, 13 zasłon perkalowych do okien, 67 chorągiewek kolorowych na drążkach, 1 siekiera, 1 świder i 2 drabiny zwykłe.

Z przyrządów dostawił p. Keller 2 drabiny ze stojakami, spinalnię z 12. żerdziami, 4 drążki stalowe wraz z urządzeniem, 3 liny, krążnik, 4 pary kółek z odpowiedniem urządzeniem, 1 konia, 2 kozły, 2 porączek, 4 skocznie mniejsze, 2 większe, 40 lasek drewnianych.

Z dniem 31. grudnia 1890 liczyło Towarzystwo członków założycieli 6, zwyczajnych 49, wspierających 4.

Członkowie założyciele:

1. PP. Haller Władysław, marszałek Rady pow. wadowickiéj.
2. Günther Antoni, właściciel dóbr,
3. Klucki Stanisław, poseł do Rady państwa,
4. Naimski Michał, pełnomocnik hr. Aug. Potockiego,
5. Popowski Józef, poseł do Rady państwa,
6. Seeling Ludwik, dyrektor dóbr arcyksięcia Rajnera.

Członkowie zwyczajni:

1. PP. Chodynicki Włodzimirz, c. k. adjunkt podatk.
2. Czechowski Dymitr, naczyciel gimn.
3. Baranowski Maryan, strażnik starszy skarbowy,
4. Bogdan Grzegorz, weterynarz miejski,
5. Brauner Bernard, fryzyer,
6. Burzyński Franciszek, kupiec,
7. Dr. Daniel Izydor, adwokat kraj.
8. Dobiecki Gustaw, c. k. praktykant konc. Namiestn.
9. Dobrodzicki Ignacy, dyrektor kasy oszczędności,
10. Dr. Gedl Mieczysław,
11. Gluziński Eugeniusz, c. k. geometra,
12. Godłowski Jan, naucz. szkół ludow.
13. Harassek Henryk, c. k. adjunkt sądowy,
14. Heck Waleryan, naucz. gimn.
15. Heidrich Edward, restaurator,
16. Hernich Antoni, cukiernik,
17. Iseppi Adolf, cukiernik,
18. Dr. Iwański Jan, adwokat krajowy.
19. Jabłoński Wincenty, c. k. auskultant sąd.
20. Kordaszewski Michał, kand. adwok.
21. Dr. Korn Józef, adwokat krajowy,
22. Kurowski Józef, zastępca naucz. gimn.
23. Macudziński Jan, aptekarz,
24. Malinowski Józef, sekretarz rady powiat.
25. Malinowski Roman, dyrektor biór pomocn.
26. Mandela Franciszek, c. k. kancelista.
27. Mazaraki Tadeusz, magister farmacyi,
28. Michnik Jan, magister farmacyi,
29. Dr. Młodzik Karol, kand. adwok.
30. Nawratil Floryan, oficyał pocztowy,

31. PP. Pawlica Jan, prof. gimn.
32. Pindelski Roman, c. k. kanc. sąd.
33. Prezentkiewicz Juliusz, c. k. adjukt podatk.
34. Radwański Romuald, c. k. auskultant sądowy,
35. Reich Herman, przemysłowiec.
36. Reicher Alojzy, c. k. inspektor podatk.
37. Ripper Władysław, inżynier powiat.
38. Rosenfeld Wiktor, c. k. poborca.
39. Rząśnicki Ryszard, konduktor dróg krajowych,
40. Sokólski Alfred, strażnik skarbowy,
41. Sołtys Paweł, urzędnik kasy oszczędności,
42. Stankiewicz Emil, c. k. adjunkt podatk.
43. Sułkowski Józef, c. k. adjunkt sądowy,
44. Thetschel Franciszek, właściciel dóbr,
45. Turowicz Mieczysław, c. k. auskultant sądowy,
46. Wietrzny Józef, c. k. auskultant sąd.
47. Wilczyński Kazimierz, c. k. notaryusz,
48. Zając Władysław, praktykant urzędu podatk.
49. Dr. Zembaty Zygmunt, kand. adwok.

Członkowie wspiérający:

1. PP. Gabrysiewicz Józef, właściciel dóbr,
2. X. Krupiński Jan, katecheta gimn.
3. Dr. Łazarski Stanisław, adwokat krajowy,
4. Skopal Hugo, zastępca naucz. gimn.

Kończąc nasze sprawozdanie z zarządu Wydziału i rozwoju Towarzystwa, składamy gorące podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, którzy szczodrą i godną uznania ofiarnością przyczynili się w czémkolwiek do budowy sali, a témsamém dali podstawę instytucyi, która wzięła sobie za zadanie podnieść upadające fizycznie społeczeństwo nasze. Nazwiska tych Dobrodziejów wymienił Wydział w sprawozdaniu kasowém na końcu umieszczoném. Chcąc ich jednak uczcić i nazwiska potomności zachować, sprawił okazałą Księgę pamiątkową, w któréj wypisano imiona wszystkich Dobrodziejów Towarzystwa. Księga ta przy każdéj uroczystości i zebraniu jako klejnot ze czcią przeglądana, żywo przypomina i przypominać będzie Dobrodziejów, których ofiarnością stanął budynek „Sokoła“ wadowickiego.

Da Bóg, że rok przyszły będzie pomyślniejszy a Towarzystwo znajdzie się w tém szczęśliwém położeniu, iż będzie mogło niezatartymi głoskami nazwiska licznych nowych Dobrodziejów w księdze téj wypisać. Bez nich Towarzystwo obyć się nie może, jeżeli ma nadal skutecznie dla dobra miasta, okolicy i kraju w swoim zakresie pracować. Zwracamy się zatém z prośbą do wszystkich, którym sprawa wychowania fizycznego naszego społeczeństwa na sercu leży, o dalsze czynne i moralne poparcie rozwoju i bytu naszego Towarzystwa, abyśmy nie stanęli w pół drogi i jednym przykładem więcéj nie stwierdzili, że nie zbywa nam na zapale, ale brak nam wytrwałości. Mamy niepłonną nadzieję, że Panie nasze, z których szczególną życzliwością darzyły Towarzystwo Wne Panie Gedlowa i Iwańska, również nadal popierać będą usiłowania Wydziału, zmierzające do utrzymania bytu i rozwoju „Sokoła“ wadowickiego z tąsamą życzliwością, za którą im wdzięczność w sercu chowamy!

Życząc „Szczęść Boże“ do dalszéj pracy, zamykamy to sprawozdanie przedstawieniem obrotu kasowego za rok 1889.

W Wadowicach dnia 1. stycznia 1890.

Z Wydziału Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“

Dr. Karol Młodzik	***Jan Pawlica***
Dyrektor.	*Prezes.*

Dochody.

			Zł.	ct.	Zł.	ct.
I.	1.	Pozostałość kasowa z roku 1888	—	—	163	46
II.	2.	Kwota b. komitetu teatru amatorskiego .	—	—	239	78
III.		**Dochody od członków:**				
	3.	Wpisowe członków zwyczajnych	25	—		
	4.	Wkładki członków zwyczajnych	238	—		
	5.	Wkładki i wpisowe członków założycieli .	120	—		
	6.	Wkładki członków wspierających	6	75	389	75
IV.		**Subwencye na budowę sali:**				
	7.	Wydział powiatowy wadowicki	50	—		
	8.	Gmina Andrychów	10	—	60	—
V.		**Dary na rzecz budowy sali:**				
	9.	WP. Beil Józef z Andrychowa	2	—		
	10.	„ ks. Bobek Andrzej z Kleczy	3	—		
	11.	JWP. hr. Bobrowski Wincenty z Rudz .	15	—		
	12.	„ hr. Branicki Aleksander z Suchy .	15	—		
	13.	WP. Brauner Bernard z Wadowic	2	—		
	14.	„ Burzyński Franciszek z Wadowic . .	15	—		
	15	„ Cholewka Maciej z Inwałdu	10	—		
	16.	„ Ciechanowska Florentyna z Krakowa	5	—		
	17.	„ Dbałowski Franciszek z Wadowic . .	5	—		
	18.	„ Drapella Edward z Suchy	5	—		
	19.	„ Foltyn Franciszek z Wadowic . . .	100	—		
	20.	„ Gayczak Marcin z Andrychowa . . .	10	—		
	21.	„ Dr. Gedl Mieczysław z Wadowic . .	50	58		
	22.	„ Głuziński Eugeniusz z Wadowic . .	10	—		
	23.	„ Górczyński Józef z Nowych Dworów	15	—		
	24.	„ Dr. Górski Karol z Andrychowa . .	5	—		
	25.	„ Hatłas Tomasz z Wadowic	3	—		
	26.	„ Heidrich Edward z Wadowic	10	—		
	27.	„ Heradin Antoni z Andrychowa . . .	50	—		
	28.	„ Hoffman Józef z Wadowic	5	—		
	29.	„ Huppert Israel z Wadowic	15	—		
	30.	„ Israeli Juliusz z Andrychowa . . .	33	—		
	31.	„ Dr. Iwański Jan z Wadowic	50	—		
	32.	„ Dr. Korn Józef z Wadowic	25	—		
	33.	„ Korn Szymon z Wadowic	50	—		
	34.	„ Koszwycka Marya z Andrychowa . .	50	—		
		Do przeniesienia	558	58	852	99

Wydatki.

		Zł.	ct.	Zł.	ct.
	A. Wkłady na budowę sali:				
I.	Wyjażdżki w sprawie uzyskania funduszu na budowę			11	42
II.	Stemple, porto i telegramy w sprawie budowy			22	49
III.	Dostawa kamieni			212	20
IV.	Murarze, cieśle i inni robotnicy			3273	61
V.	Dostawa cegły			2026	66
VI.	Dostawa wapna			34	40
VII.	Dostawa piasku			259	33
VIII.	Dostawa szutru			43	—
IX.	Dostawa gliny			67	06
X.	Goldmanowi za gips			150	87
XI.	Dostawa drzewa			388	59
XII.	Dostawa desek			485	36
XIII.	Markowi za roboty blacharskie			147	35
XIV.	Handzlikowi za roboty kowalskie			13	12
XV.	Hatłasowi za roboty ślusarskie			122	58
XVI.	Alberti'emu a conto robót stolarskich . .			200	—
XVII.	Dworakowi za roboty szklarskie			151	76
XVIII.	Za 3 konewki, 3 drabiny, 6 drzwi starych i cebrzyk			14	35
XIX.	Kominiarze za przetarcie kominów . . .			3	20
XX.	Kędzierskiemu za pilnowanie budynku . .			18	75
XXI.	Poświęcenie i założenie kamienia węgieln.			17	59
XXII.	W darowanych surowych materyach i robociźnie (vide poz. XV. dochodów) . .			954	63
XXIII.	Za użyte materyały do budowy Towarzystwo zalega:				
	a) Baruchowi Thiebergowi za cegłę i wapno	691	80		
	b) Goldmanowi za gips, okucia, papę i inne żelazne i blaszane potrzeby	653	54		
	c) Zarządowi dóbr J. O. Ks. Montleart Sachsen Curland za drzewo i deski z dostawą	266	73		
	d) WP. Thetschlowi z Jaszczurowy za deski	57	71		
	e) P. Alberti'emu za roboty stolarskie . .	83	80	1753	58
	Łącznie koszta budowy sali, do przeniesienia	—	—	10371	90

Dochody.

			Zł.	ct.	Zł.	ct.
		Z przeniesienia .	558	58	852	99
	35.	WP. Kudas Michał z Wadowic	5	—		
	36.	„ Kurowska Jadwiga z Wadowic . . .	50	—		
	37.	„ Landau Mojżesz z Wadowic	25	—		
	38.	Fabryka WP. Lask & Mehrländer w Wadowicach	20	—		
	39.	WP. Dr. Łazarski Stanisław z Wadowic .	50	—		
	40.	„ Majer	1	—		
	41.	„ Dr. Malec Jan z Andrychowa . . .	5	—		
	42.	„ Dr. Młodzik Karol z Wadowic . . .	5	—		
	43.	„ Młodzik Wincenty z Andrychowa . .	1	—		
	44.	„ Naimski Michał ze Spytkowic . . .	10	—		
	45.	„ Dr. Nowak Gustaw z Biały	3	—		
	46.	„ Pękalówna Rozalia z Andrychowa .	10	—		
	47.	„ Pindelski Roman z Wadowic	5	—		
	48.	„ Pohl Jan z Wadowic	50	—		
	49.	JWP. hr. Potocki Artur z Krzeszowic . .	50	—		
	50.	WP. Próchnicki Władysław z Wadowic .	10	—		
	51.	„ Reich Herman z Wadowic	5	—		
	52.	„ Seidenfeld Leopold z Wadowic . . .	5	—		
	53.	„ Szafrański Ludwik z Inwałdu . . .	1	—		
	54.	„ Szwarz Henryk z Krakowa	5	—		
	55.	„ Szwarcowa Ludmiła z Wadowic . .	50	—		
	56.	„ Tarnawiecka Stanisława z Bykowiec	5	—		
	57.	„ Thieberg Baruch z Wadowic	56	70		
	58	„ Traunfelner Alojzy z Andrychowa .	3	—		
	59.	„ Wądolny Andrzej z Łękawicy . . .	5	—		
	60.	„ Weczerka August z Wadowic . . .	10	—		
	61.	„ Wilczyński Kazimierz z Wadowic .	20	—		
	62.	„ Wilczyńska Marya z Wadowic . . .	50	—		
	63.	„ ks. Zając Andrzej z Wadowic . . .	30	—	1104	28
VI.	64.	Z drobnych okolicznościowych datków na rzecz budowy sali zebrano w różnych czasach	—	—	113	36
VII.	65	Z urządzonych przez Towarzystwo na rzecz budowy sali koncertu, teatru amatorskiego, loteryi fantowej i balu . . .	—	—	488	8
		Do przeniesienia .	—	—	2558	71

Wydatki.

			Zł.	ct.	Zł.	ct.
		Z przeniesienia .	—	—	10371	90
		B. Wydatki na potrzeby Towarzystwa.				
I.		Zapłata służącemu			36	—
II.		Zakupno przyrządów gimnastycznych:				
		Fracht od sprowadzonych przyrządów gimnastycznych	3	71		
		Potrzeby do umontowania tychże	9	31		
		Kellerowi a conto sprowadz. przyrządów .	630	—		
		3 pary trzewików do gimnastyki	2	40	645	42
III.		Prenumerata 4-ech egzempl. „Przewodnika gimnastycznego“			6	—
IV.		Spłata wekslu w kasie oszczędności wadowickiej wraz z odsetkami			1614	40
V.		Asekuracya sali gimnastycznej			14	74
VI.		Stemple w sprawie pożyczki hipotecznej i w sprawie kontraktu darowizny placu z gminą i podań tabularnych . . .			27	90
VII.		Druki:				
		Sprawienie księgi pamiątkowej	22	—		
		Foltynowi za papier i druki	3	90	25	90
VIII.		Wydatki gospodarskie na opał, światło, mycie podłóg, pranie i drobne reperacye w używanej dotychczas sali gimnastycznej w gimnazyum			24	61
IX.		Konserwacya budynku „Sokoła“			2	10
X.		Porto od różnych przesyłek			1	49
XI.		Wieniec na trumnę ś. p. Ignacego Brosiga			10	70
		Do przeniesienia .	—	—	12781	16

Dochody.

			Zł.	ct.	Zł.	ct.
		Z przeniesienia .	—	—	2558	71
VIII.	66.	Dochód ze sprzedaży pozostałych materyałów budowlanych	—	—	159	11
IX.	67.	Odsetki od chwilowych lokacyi kapitałów w powiat. kasie oszcz. w Wadowicach	—	—	74	43
X.	68.	Pauszale Wys. Rządu na budowę sali . .	—	—	500	—
XI.		Pożyczki bezprocentowe na budowę sali ofiarowali:				
	69.	WPani Kurowska Jadwiga	500	—		
	70.	WPan Rząśnicki Ryszard	10	—	510	—
XII.	71.	Pożyczka wekslowa w wadowickiej kasie oszczędności	—	—	1500	—
XIII.	72.	Pożyczka hipoteczna w wadowickiej kasie oszczędności	—	—	4600	—
XIV.	73.	Dochód z wynajmu sali	—	—	630	—
XV.		Datki w materyałach surowych i robociźnie obliczonych w przybliżeniu według cen miejscowych:				
	74.	Gmina miasta Wadowic grunt	—	—		
	75.	WP. Redyk Anastazy wykonał plan i kierował robotą bezpłatnie	—	—		
	76.	Zarząd dóbr J. O. Ks. Montleart Sachsen Curland drzewo	88	33		
	77.	JWP. hr. Potocki August drzewo	280	—		
	78.	WP. Dunin Stanisław drzewo	60	64		
	79.	„ Thetschel Franciszek drzewo i deski	29	80		
	80.	„ Reich Herman drzewo	20	90		
	81.	„ Łagosz Wojciech z Mucharza drzewo	20	—		
	82.	„ Górkiewicz Jan z Witanowic drzewo	15	—		
	83.	„ Górkiewicz Józef z Toporzyska „	78	28		
	84.	„ br. Baum Ferdynand z Radoczy forszty	30	—		
	85.	„ Dr. Krobicki Henryk kamienie . . .	75	—		
	86.	Gmina Jaroszowice piasek	6	60		
	87.	WP. Dr. Gedl z Wadowic naczynia murarskie i 2 piece żelazne	16	—		
	88.	„ Prezentkiewicz Franciszek deski . .	4	—		
		Do przeniesienia .	724	55	10532	25

Wydatki.

			Zł.	ct.	Zł.	ct.
		Z przeniesienia .	—	—	12781	16
		Do przeniesienia .	—	—	12781	16

Dochody.

			Zł.	ct.	Złr.	ct.
		Z przeniesienia .	724	55	10532	25
	89.	Gmina m. Wadowice zwózka cegły i wapna	34	72		
	90.	WP. Korn Szymon z Wadowic zwózka cegły	8	—		
	91.	„ Heidrich Edward z Wadowic przywóz papy z Zatora i 7 fur piasku . . .	4	80		
	92.	„ ks. Zając Andrzej z Wadowic zwózka piasku	17	60		
	93.	„ Ripper Władysław zwózka różnych materyałów	5	—		
	94	„ Gostkowski Aleksand. zwózka kamieni	75	—		
	95.	„ Schimke Edward zwiózł drzewo z Jaszczurowy	5	—		
	96.	„ Handzlik Wincenty roboty kowalskie	30	—		
	97.	„ Rząśnicki Rysz. zwózka wapna i piasku	18	20		
	98.	Pan Szczerbowski wieśniak z Choczni zwózka gliny	4	26		
	99.	„ Wawro mieszczanin z Wadowic zwózka gliny	3	70		
	100.	„ Brańka wieśn. z Jaroszowic zwóz. gliny	4	—		
	101.	„ Goldman Samuel z Wadowic przywiezienie gipsu i przyrządów gimn. z kolei	3	—		
	102.	Darowana robocizna wartości	16	80	954	63
		Nadto ofiarowali swe dostawy po cenach najniższych:				
	103	P. Alberti Jan z Wadowic roboty stolarskie	—			
	104	P. Dworak Józef „ „ szklarskie	—			
	105.	P. Goldmann Adolf z Wadowic materyały żelazne i blaszane	—			
	106.	P. Hatłas Józef z Wadowic roboty ślusarskie	—			
XVI.	107.	Zaległość za materyały użyte do budowy .	—		1753	58
		Zgodnie . .	—	—	13240	46

Wydatki.

			Zł.	ct.	Zł.	ct.
		Z przeniesienia .	—	—	12781	16
XII.		Gotówka w kasie z dn. 1. stycznia 1890 r.	—	—	459	30
		Zgodnie . .	—	—	13240	46

W **Wadowicach** dnia 1. stycznia 1890.

Józef Kurowski
skarbnik.

Ogólny stan finansowy Towarzystwa

z dniem 1. stycznia 1890 r.

		Dochód				Rozchód			
		Zł.	ct.	Zł.	ct.	Zł	ct.	Zł.	ct.
1.	Czysty dochód	—	—	6376	88				
2.	**Stan bierny z 1. stycznia 1890.**								
	a) w pożyczce hipotecznej	4600	—						
	b) w pożyczce bezprocentowej . .	510	—						
	c) w należytościach za dostawy robót	1753	58	6863	58				
3.	Budowa sali	—	—	—	—	—	—	10371	90
4.	Wydatki na potrzeby Towarzystwa	—	—	—	—	—	—	2409	26
5.	Gotówka w kasie	—	—	—	—	—	—	459	30
	Zgodnie . .	—	—	13240	46	—	—	13240	46

W **Wadowicach** dnia 1. stycznia 1890.

Komisya rewizyjna:

Dobrodzicki Ignacy
dyrektor wad. kasy oszczędności.

Dr. Gedl Mieczysław.

Józef Kurowski
skarbnik.